

Osmanly jellatlary

Category: Kitapcy,Taryhy makalalar

написано kitapcy | 23 января, 2025

Osmanly jellatlary OSMANLI CELLATLARI

Osmanlı'da adam asmak, boğmak ve kelle kesmek, bir ceza şekliydi ve bunun için de sarayda her zaman cellatlar bulundurulurdu. Bir gurup cellat, padişah ve diğer yüksek rütbeliler için her an hazır durumda beklerlerdi. Genellikle Hırvat dönmeleri veya çingenelerden seçilen cellâtlar, 15. yy dan itibâren kullanılmaya başlanmıştı. 16. yy da padişahın özel koruması olan dilsizler, aynı zamanda cellât vazîfesini de görürlerdi. Dilsizler, pâdişâhın en küçük bir işâretinin dahi ne anlama geldiğini çok iyi bilirlerdi. Sağır ve dilsizlere bu vazîfenin tevdî edilmesi, mahkûmun son çığlıklarını duyup etkilenmemesi ya da kurbanın yalvarmasıyla merhamete gelmemesi içindi.

Bostancıbaşı, cellâtların başıydı. Balıkhâne Kasrı ise, îdamlık siyâsî mahkûmların îdam edilmeden önce üç gün bekletildikleri zindan. Bu mekân, Gülhâne Parkı'nın sâhile yakın kısmında bulunan kıvırmalı renkli, büyükçe bir kasırdı. İdamlık mahkûmlar, önce bu kasra gönderilirler, haklarında verilen karar Dîvân-ı Hümâyûn'da tekrar görüşülüp suçu sâbit olduğu ve ölümü hak ettiği anlaşılırsa, mahkûm üçüncü gün îdam edilirdi. Böylelikle Osmanlı sultanları, anlık bir öfke ve yanlış bir kararla bir mâsumun kanına girmemiş oluyorlardı.

Üç gün boyunca âkıbetini bekleyen mahkûmun, affedilmesi için dua etmekten başka elinden bir şey gelmezdi. Üçüncü gün sonunda zindanın demir kapısı açılır ve elinde tepsiyle, insan azmanı bostancıbaşı görünürdü. Tepsideki bir kadeh şerbeti mahkûma sunmak için gelen bostancı, saygıda kusur etmezdi. Sessizce içeri girer, saygıyla şerbeti sunardı. Genellikle pek konuşma olmazdı aralarında. Buna gerek de yoktu zâten. Zîrâ mahkûm, bostancıbaşının getirdiği kadehin renginden âkıbetini anlardı. Eğer şerbet, beyaz kadehle gelmişse affedildiğine, kırmızı kadehle gelmişse îdam edileceğine işâretti. Kadeh

beyazsa mahkûmun yüzüne kan gelir, rahat bir nefes alarak şerbetini içer ve yine bostancıların nezâretinde kendisi için sâhilde, yalı köşkünün önündeki bostancı kayıkhânesinde hazırlanmış çektiriye binerek, sürgün edildiği mekâna doğru yol alırdı. Zîrâ îdamdan affedilmenin karşılığı sürgündü. Ve beyaz kadehin mânâsı da bu idi. Kızıl kadehe gelince? Ölüm demek olan kızıl renkli kadehi görür görmez mahkûmun yüzündeki kan çekilir, beti benzi atar, suratı bembeyaz kesilirdi korkudan. Zîrâ az sonra içeceği buz gibi şerbet onun ecel şerbeti olacaktı.

■ Keramet Kavukta

Sultan II. Mahmut'un sadrazamı Mehmet Emin Rauf Paşa da Balıkhâne Kasrı'na kapatılanlardan. Hâlet Efendi'nin hışmına uğrayıp 1818 de 3 gün bu kasrın karanlık odasında ecel teri döktükten sonra, endişeyle âkıbetini beklerken, zindanın demir kapısı açılmış, Bostancıbaşı elinde tepsi, içeri girmişti. Rauf Paşa korkuyla tepsideki kadehin rengine baktı evvelâ. Paşa'nın, karşısında bostancıbaşıyı gördüğü an geçirdiği şok ve müthiş ölüm korkusu sebebiyle erkekliğini dahi kaybettiği meşhurdur. Sultan Mahmut, affettiği yakışıklı sadrazamına iltifatta bulunmuştu:

"Kallâvî kavuğun böylesine yakıştığı bu başa nasıl kıyılır?" demişti.

Rauf Paşa zâten affedilecekti. Lâkin padişah bunu lâtif bir sebebe bağlayarak iltifatta bulunmuştu. Böylece Rauf Paşa, başına kallâvî kavuk (sadrazam kavuğu) çok yakıştığı için îdamdan kurtulan sadrazam olarak târihe geçti.

■ Cellat çeşmesi

Sarayda verilen ölüm cezaları, Topkapı Sarayı bahçesinde bulunan bir çeşmenin önünde infaz edilirdi, cellatlar infazdan sonra kanlı baltalarını ve ellerini burada yıkarlardı, bu çeşmenin sağında ve solunda kesilmiş kafaların teşhir edildiği kelle taşları vardı bu taşlara ibret taşları da denirdi.

Bu çeşmenin bir adı da cellat çeşmesi veya siyaset çeşmesi

idi, cellatların kaldığı yer ise çeşmenin bulunduğu duvarın arakasıındaydı. Bu çeşme halen Topkapı Sarayı'nın ön bahçesinde bulunmakta, her gün önünden ne olduğunu bilmeden yüzlerce kişi geçmektedir. İnfazlar bazen de Yedikule Zindanları'nda yapılırdı.

İnfaz şekilleri, yani öldürme şekilleri, kişinin konumu, mevki, rütbesine ve işlediği suça göre değışirdi. Osmanlı sultanları ve şehzadelerinin kanı dökölmez, yay kirişı, ip ve kementle boğularak öldürölürlerdi. Bu öldürme şekli Türklerin Müslüman olmadan önceki inanışlarından kaynaklanmaktadır. Hükümdar ve ailesi yönetme yetkisini Tanrıdan almıştır. Bu nedenle kanları kutsaldır. Bu gelenek İslamiyet'e geçildikten sonra da devam etmiş, Osmanlı padişah ve şehzadeleri de boğularak öldürölümüştür.

İnfaz edilecek halktan biri ise, kelle kesme şekli uygulanırdı. İstanbul dışında, imparatorluğun uzak vilayetlerinde idam edilen devlet adamlarının öldürölüklerini ispat etmek için, kesilen başları meşin bir kırıbaya (torba) konur, torba balla doldurulur (bozulmaması için), İstanbul'a getirilir, gümüş bir tepsinin içinde padişaha sunulur, beden ise öldürölüdüğü yere gömölürdü.

Bu nedenle, başı başka yerde, bedeni başka yerde gömölü iki mezarı olan devlet adamları, sadrazamlar çoktur.. Bunlardan en meşhuru Viyana kuşatmasıındaki başarısızlığı ile başı kesilen ve bir bal torbası içinde İstanbul'daki sultana gönderilen ve sonrada denize atılan Merzifonlu Kara Mustafa Paşa idi.

Bu kesilen başlar bazende Topkapı Sarayı'nın ilk giriş kapısına asılır halka gösterilirdi. Bu kapı sarayın en dıştaki ilk kapısıdır, kesik başların konulduğı oyuklar halen durmaktadır. Kafalar üç gün kalırdı burda, bazen yüzlerce kafa olurdu.

■ Kelle koltukta

Cellatlar, Müslüman olan kişilerin infazdan sonra başlarını, cesedi sırt üstü yatırarak koltuğunun altına koyardı. Bu yüzden devletin üst düzey görevlileri, kelle koltukta

geziyoruz ifâdesini sıklıkla kullanırlardı.

Öldürülenin üzerinden ne çıkarsa celladın.

Öldürülen kişinin cesedi ve üzerindeki kıymetli eşya, para ve giyecekleri cellatın malı sayılırdı. Cellat cesedi isterse atar, isterse ölünün sahiplerine mevki, rutbe ve konumuna göre parayla satardı

Osmanlı'da halk, İslam dininin adam öldürmeyi yasaklaması, can alan bu kişilere toplum tarafından hoş bakılmaması nedeniyle, bir çok insani duygu ve özelliklerden yoksun olan, acıma, merhamet, sevgi hisleri bulunmayan cellatları mezarlıklarına almamış, kendi aralarına gömülmelerini istememiştir. Bu nedenle, Osmanlı cellatlar için İstanbul'un en ücra yerinde mezarlık yapmış ve cellatlar halktan ayrı olarak buraya gömülmüştür.

■ İsimsiz mezarlar

Cellatların mezar taşlarında hiçbir yazı ve işaret bulunmazdı. Bu, öldürülen kişinin geride kalan yakınlarının, bunları mezar taşlarından bulup, mezarlarını tahrip etme eş ve çocuklarına kötülük veya başkaca bir hatalı tutum ve davranış içinde olmamaları için alınan bir koruma önlemi olsa gerektir. Böylece en azından, cellat baba seçmeme şansı olmayan günahsız çocukların kimler oldukları, varsa annesi, babası, akrabaları bilinmeyecek, cellat yakınları diye dışlanmayacaktır.

<http://www.tarihinsirlari.com/siradisi-tarih/291-osmanli-cellatlari.html> Taryhy makalalar